

Teljes.

MEG

Az I. o. k.

1. sz.

2. sz.

3. sz.

ISTENSEGBEN

ÖLTÖZÖTT EMBER.

Rom. 13. v. 14.

AZ AZ,
A' DŰCSŐSSEGES

PÁDVAI SZENT

ANTALROL

VALÓ

PRÉDIKÁCIO:

MELLYET

Elme faratsága után, élő-nyelvel-is el-mondott,

TEKENTETES, ES NAGYSAGOS

SZILI ANDRAS,

Scopiai Püspök, Föld-vári Apátság, Esztergami

Kánonok, Császár, és Koronás Király Urunk

ő Felsége Tanácsa:

Ugyan azon

SZENTNEK A' NAPJAN,

Nagy-Szombati Szent Ferencz Szerzetinek Klastromi
Templomában, Sz. Iván havának 13-dik napján.

NAGY-SZOMBATBAN,

Nyomtatott az Academiai Betűkkel. M. DC. LXXVIII.

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR

Hövedéknapló

1953. év 56192. sz.

Illos dixit Deos, ad quos
sermo DEI factus est,
& non potest solvi Scri-
ptura.

Joannis 10. v. 35.

Azokat mondotta Iste-
neknek, a' kikhez az
Isten beszéde lött, e's
az lrás felnem bontat-
hatik.

CELSISSIMO,

ET
REVERENDISSIMO

PRINCIPI,

DOMINO, DOMINO

GEORGIO
SZELEPCHENY,

ARCHIEPISCOPO STRIGO-
NIENSI, LOCIQUE, ET COMITATUS
EJUSDEM SUPREMO, AC PERPETUO COMITI,

PRIMATI

REGNI UNGARIÆ, LEGATO NATO,
SUMMO ET SECRETARIO

CANCELLARIO,

Sacræ Cæsareæ, Regiæquè Majestatis Intimo
Consiliario, & per Regnum Hungariæ

LOCUM TENENTI

DOMINO, DOMINO CLEMENTISSIMO
VITAM, & FELIGITATEM.

A 2

KEGYEL.

KEGYELMES URAM!
 ez kis irásomat nap-világra Hal-
 gatóim között sokan kérven, az
 Nágod Czimerének fényes Napjá-
 val, ékes Csillagával, erős Oroszlányával, kö-
 sziklás Tengerével, bátrabban cselekedtem:
 mind éjjel nappal, s' mind vizen szárazon, O-
 roszlánykodván Nágod Országunkban; én is
 akár jó akaróim, akár irigyim között Nágod Méltó-
 ságos nevével bizva állt mehetek. Azért-is,
 mert Pádvai Szent Antal fényességét nem ke-
 vesse fényesíti Nágod; mind Csalóközbé azon
 Szentnek Templomához szabott, Istenes áhi-
 tatóságokkal; s' mind pedig, azon Szentnek
 segítségét ki-terjesztő, Nágodban meg történt
 példákkal. Vannak élő-bizonyágim, hogy
 midőn Nágod, az Erdélyi úttjából meg-térne,
 (az holot-is a' Romai Sz. Hirnek igazságát egész
 Erdély csudájára szent példa-adásával terjeszti
 vala Nágod:) onnat mondam, midőn meg-
 térne Nágod, és Kassa Városában, az Szent Hi-
 tért meg.

tért meg. Öletett három Catholicus Papnak kinzó
 helyét alázatos csokoláfal sok Ember csudájára
 tisztelte volna Nágod; azonbá a' Püspöki drága
 Gyűrűjét el vesztvén, és menten Pádvai Szent
 Antalhoz folyamodván Nágod; a' Gyűrű oly
 helyen találtaték, az hol senki soha meg sem
 gondolta volna, hogy csak keresse is. Nágod
 pedig, nem annyira a' meg lőtt Gyűrűnek, mint
 a' dűcsőséges Pádvai Szent Antal erejének örül-
 vén, mindenek előtt azon Szentet magasztalta.
 Mellyet én-is a' Nágod Méltóságos Neve alatt,
 a' végre cselekedtem; hogy Nágod, úgy-mint,
 Országunknak leg-főbbik Orzlopa, azon Szent-
 nek imádsági által, a' szent békefénynek el-esett
 fényes Gyűrűjét Országunkban meg-lelhesse.
 Amen.

NAGYSAGODNAK,

Mint KEGYELMES URAMNAK

Alázatos Képlánnya

S Z I L I A N D R A S.

Ego dixi: Dij estis. *psal. 18. v. 6.*

NEm tudom, Christusbā szerető, kedves, édes Halgatóim, ez máj, jeles, hires, szent Napon ki miképpē elmélkedik közületek Pádvai, dűcsősséges, Szent ANTALROL; En, hogy idején - korán ki mondgyam mind az Elmémen, s' mind pediglen a' szívemen valót, meg-vallom igazán, mind ennyi üdömre, ennyi vénségemre, nem egyszer, kétszer, száma-nélkül gondolkodtam arról, ha merjeké fel-állani, merjeké szólani, valaha valamit mondani az ő Tekéntetes, de hallatlan csudálatos, merő Felséges nagy Szentségéről; avagy inkább magam egy szegületbe meg-vonva, fejem le-függesztve, le-hajtva, szemeim bé-húnva, bé-fogva, egész testem le-borúlva, csendes, alázatos halgatással tisztelyem, becsüllyem, és áldgyam őtet.

Oka Gondolkodásomnak: mert tartóztatott egyfelől az, a' mit nem csak hallottam, hanem olvastam vala-is az Egeknek az ő Könyvében, hogy nem minden köz Legénynek, köz Vitéznek jutot abban a' nagy erőben, az mellyel fel-emelheffe, vállaira teheffe, előb-előb viheffe, és el-vifelheffe Saulnak az Királynak sullyos, terhes, nehéz fegyver-derekát; se nem minden szemnek adatott az a' meg-változhatatlan, bátor, kemény természet, a'

szet, a' mellyel hűnyorítás-nélkül nézheffe a' Napnak tündöklő, fényes sugarát. Továb, előttem forgot az is, hogy valamint az ékelessen szőlő Bölcsenek mesterséges fogások által, az Alacsony, és kicsiny Dolgok-is gyakorta csudálatos-képpen a' Nagyok köziben emeltetnek: úgy viszontak, és ellenben a' Nagyok-is, azoknak, a' kik nem értenek hozzájuk, együgyűségek, tudatlanságok által éppen el-vesztik bűcsőket.

Más-felől biztatott az a' Reménség, hogy ez a' máj dűcsősséges nagy Szent, inkább kedvelvén a' szívnek igaz áhítatosságát, hogy sem vagy az Elmének bölcs okoskodását, vagy a' Nyelvnek ékelessen szöllását; az En kicsiny alázatos faratságomat sem veti-meg: és ha a' külső, csak a' testi, csak az húsból álló természetes szépség néha Tekéntetesebbnek mutatgya magát a' temerdek, a' szennyes, és sötét Darócz alatt; úgy az ő hires Szentségének fényes sugári-is talám inkább csillámlanak az En csekély, és együgyű beszédimnek árnyéki között.

Mire nézve el-hitettem azt önnön magamál, hogy fenki közületek meg nem itél Engemet azért, ha az ő nagy Erdeminek mivóltához-képeft kicsiny, alacsony Elmémet fölőtte magossan nem jártathatom-is (noha meg-vallom, hogy bizonyára sokkal tartoznám nékie, mert valamikor bizodalmassan hozzá hajtottam fejemet, majd inkább mindenkor tapasztalható-képpen meg-ismertem jó akarattyát;) és ha csak azt mutathatom-is meg, hogy valamint azokat, azokat, az az, az ő Felséges, nagy Erdemit, a' mellyekre még az Angyalok-is az Egek ablakjaira dűltenek, könyöklöttek, és nagy csudálkozással úgy szemléltének, tellyesféggel el-halgatni nem illendő; azért, mert fölőtte igen igen Tekéntetesebb, és Csudálatosflak: úgy mindenestől, és eggyen eggyen előszámlálni

számlálni lehetetlen; azért, mert nem Emberi, hanem éppen merő Isteni erővel tündöklének.

Egy szóval, és világosan: ha előtökben terjeszthetem azt, hogy bizonyára Pádvai Szent ANTAL vala az, a' ki annyira ment a' Szentségben, és annyira fellyül haladta, fellyül múlta, sőt meg-előzte az egész Emberi természetet, hogy nem csak előttök-járójok, kalauzok, avagy Hadnagyok, hanem éppen Fejedelmek, Fejedelmek vólt azoknak, a' kiknek Titulust csinált valaha nem egy Tullius, avagy Demosthenes, nem egy hizelkedő Curtius, avagy Thucydides, hanem maga az igazságnak Lelke: és olly Titulust csinált, melynél nagyobbat soha semmi Elme nem gondolhat, midőn ekképpen szólott: Ego dixi: Dij estis. az az, olly dolgokat vit végben ez Világon csak iffúságában is, a' mellyekben mint a' tisztá krístály szép tükörben, úgy fénlenek az Egekben lakozó Szent Istennek Felséges, Hires, Magános, Csudálatos, saját nagy Tulajdonsági. Melly forma beszéddel, Titulussal hová célozzak, mit akarjak, mivel Okos, Tudós, Bölcs, és Méltóságos Személyek előtt prädikállok, talám nem is szükség immár világosan meg-jelentenem: mind azon-által meg-kivánom, hogy a' meddig fel-tört szándékomat két három szóval meg-mútathatom, végben vihetem, azonban figyelmetesek legyetek az halgatásbā.

Mivel az Istennek nagy Titulusát vöttem elő, hogy szándékomat is mindgyárt elő vehessem, és azon nagy Sinór mellet igyenes útban, jó nyomban jártathassam, tudnotok kell azt, hogy: DEUS EST PURUS SPIRITUS, Tisztá, merő Lélek az Egekben lakozó Felséges Szent Isten; és valamint hogy az ő Természete fel-oszthatatlan, fel-darabolhatatlan, úgy, és nem

22 (+) 22
nem különbé nem férhet ő hozzá, semmi, őszve szedet, őszve rakot Compositio, Egyelítés, s' nem-is lehet része azokban a' fogyatkozásokban, a' mellyek az ilyen őszve rakot, őszve csinált állapotot szokták követni. Magájé Egyedül a' Felséges Istené ez a' Privilegium, ez az Emimentia, nagy Méltóság; és noha találkoztanak e' Világi Bölcsék közzül ollyak, kik magok fejeknél fellyeb nem tudván emelkedni, azt tanították, hogy az Isten-is Testből álló: De azoknak mind Názianfi Szent Gergely, mind Aquinasi Szent Tamás, mind Szent Fulgentius, az Anyaszent-egyháznak hires nagy, Szent Doctori, sőt maga-is Origenes nem csak torkokban verték az hamisságot, hanem hatalmas, erős argumentumokkal, hatalmas erős nagy okokkal meg-mútatták, és nyilván meg-bizonyították, hogy az Istenhez nem férhet semmi úttal (nem mondom) a' Testi, de még csak a' Lelki Egyelítés-is. Innet vagy on az, hogy valamint ő Szent Felsége Természetiben, Természetiben simplex, Purus, Indivibilis, fel-oszthatatlan, fel-darabolhatatlan, és csupán csak szintén Tisztá, Tisztá merő egy Lélek, úgy Erkölcsében is meg-változhatatlan lévén, öröktől-fogva olly nagy csendességben, öröktől fogva olly fel-bomolhatatlan, fel-zavarhatatlan nyugalomban, bődög örömben vagyó, a' mellyet nem mondom az egymással ellenkező, viszákodó, tufakodó vágyódások, de csak a' közönséges, és Egymást követő Indulatok-is fel nem háborithatnak.

Nem mondhatom En azt Pádvai dicsőfészes Szent ANTALROL, hogy Testből nem állot, hogy ő a' Testnek terhével nem terheltetett volna; de azt bátran merem mondani, hogy az vólt Egyik ő nékie nagy dicséretire, hogy a' Testet-is annyira meg-tudta zabolázni, a' Testben-is annyira meg-tudta őrizni, őltalmazni az ő

Tiszta, Tiszta szent Eletének kedvessén fakadó, kedves-
sen serkedező, illatozó, gyenge, drága virágját, hogy azt
soha, soha se a' külső ficszkandozó érzékenységeknek
őszönti meg nem sértették, se a' belső bűja kívánságok-
nak lángjai meg nem perfelték.

Hatalmas, a' mint tudgyatok mindnyájan, a' Tiszta
szent Eletnek az ő Ellensége, igen igen mesterséges az ő
praktikája, fölötté erős annak Ligája, merő fel-nyomoz-
hatatlan az ő számos, sok-fele fortélyja, el-annyira, hogy
attúl még a' próbált, még a' tanúlt Hires nagy Vitézek,
nagy Bajnakok is nem kevesett rettegtenek, a' mint pél-
dáink e' dologban dűcsőséges Szent Jeronimus, Szent
Hiláron, Szent Arsenius, Szent Benedek, Szent Ferencz,
Szent Ignác, és mások előtt szemből szállottanak, ősz-
ve kaptanak volna véle: Némellyek közzőlők inkább a'
Pusztákba, Barlangokban vették magokat, bátorságosb-
nak itélvén éjjel, nappal az fene-Vadakkal egygyütt
lakni, hogy sem ő véle kűszkódni: Némellyek az éles,
hegyes Tővisfák között a' berkekben: Némellyek a' Le-
hek alatt a' Jegyekben: Némellyek a' sebessen lángoló,
sebessen lobogó tűzek fölött az Egő-kemenczékben lá-
nyargatták, foggatták, üldözték, öldöklöttek mezitelen
testeket, és utolsó szempillantásokig keserves poeniten-
ciát tartván, meg-műtatták példájokkal, hogy hogy
kell annak magát viselni, hogy hogy kell őrizkedni, ől-
talmazkodni, a' ki azzal a' Tyránussal akar szemből men-
ni, a' kinek egész Táborok, egész Táborok fejet hajtotta-
nak, meg-hódoltanak, és gyalázatosan meg-is engedték
magokat véle kötöztetni.

De nem mert ez a' Hires Pokolbéli Lator fel-tenni
Szent ANTALLAL, sőt annyira retteget az ő hallatlan
nagy Tisztaságától, hogy még távol sem merte magát
meg-

meg-mutatni, attól tartván, hogy ha szemből megyen,
őszve kap véle, bizonyossan meg-győzzetik tőle, és
maga nagy szégyen-vallásával hátat kell fordítani nékie.
Csudálatosab dologt mondok: nem csak magától ir-
tózott, nem csak maga személyétől retteget dűcsősé-
ges Szent ANTALTOL, hanem, a' mit még e' Világ so-
ha az előtt se nem látot, se nem hallot vala, még az ő fol-
tos, az ő poros, rongyos köntösétől is. Mikor amaz
együgyű iffiú Frater hatalmas, erős testi kísértetekkel
kísértette, próbálta a' Cellában, és már annyira vitte va-
la dolgát, annyira szorongatta, hogy majd, majd csak
kezét kellett volna a' bűnre nyújtani nékie, bé-találkoz-
ván hozzája fordúlni Szent ANTAL, és meg-értvén az
iffiúnak nagy veszedelmét, mit cselekedet? Csak a' ma-
ga Csuháját, Czondoráját, csak a' maga szőrös, sertés,
gubás, szőr-Palástját vetette a' nyakában, és ottan mind-
gyárt meg-futátatta a' Sántát, meg-szabadította az iffiat.

Akarjátoké hallani, miért itten nem mert ez a' hires
Lator egy foltos Fraterrel, egy házonként járó, ablakok
alatt kéregető szegény Koldussal szemből szólni, szem-
ben állani? Mindgyárt meg-mondom: azért, mert úgy
látta Pádvai dűcsőséges Szent ANTALT, mintha ugyan
minden Emberi tulajdonságokból, minden Testi érzé-
kenységekből éppen ki-vetkezet, ki ürességet volna, és
ha szabad a' teremtet Természetről ekképpen szólni,
mint ha ugyan csak Pusztá, Pusztá de tiszta Lélek löt
volna, olly közel járván a' Felséges Istennek bőv ma-
lasztyából az Isteni tisztasághoz.

De nem csak Ezt, hanem mást is fajditot völt-még
a' Pokolbéli Sántán, Pádvai dűcsőséges Szent ANTAL-
BAN, és azért vette idején korán szaladóra előtte dol-
gát. Az kik csak a' kűszöbről kűszöntöttek is valaha az

Egek nagy Iskoláját, a' Teológiáját, tudgyák azok nyilván, hogy az Isten valamint hogy Aeternus, öröktől fogva, az az, minden údók előtt való, és soha semmi údóval környül nem vétethetik, meg nem kerítettethik, úgy az hellyel sem szorittathatik, nem rekesztethetik-meg, mert Immenfus, jelen vagy on mindenűt, nem úgy csak, mint a' Nap, a' ki egy helyen, az Egen fűgvén, világosfittyá, sugárral hevėti, melegíti ez Világot; hanem tulajdon Isteni Természete szerént-is, úgy hogy Eget, Földet, Tűzet, Vízet, egy-szóval minden teremptett állatot bé-tölt tellyeségesen, és nicsen, s' nem-is lehet olly rejtek, olly szurdék, olly mélység, az holott nem csak környös-környül, alól, fellyül de belől-is jelen nem volna mindenűt ő Szent Felsége.

Meg-vallom alázatossan (mert az Istenről mindenűt nagy óva, nagy bősűlettel kell szólni:) meg-vallom mondám, hogy nem találok az egy teremptett Természeten olly állatot, a' ki ezt az Istennek kíváltképpen való saját nagy Prærogatíváját éppen, és mindenestől magának, tulajdonithatná. Mind azon által látok azért, olly dolgot Pádvai dűcsőséges Szent ANTALBAN, a' mellyel ez aránt-is, Ura Istene kegyelméből igen közel, és éppen nyomában, farkában járt ő Szent Felségének. Mert mikor Romában, az Apostolok Fejedelme Szent Péter Templomában, egykor, máskor, mikor Lemovizsa Városában, harmadik helyt mikor Pessulanumban fel-állott a' prædikáló széken, és sok ezer Lelkek előtt szokása szerént nagy buzgósággal kezdette fejtegetni, magyarázni a' szent Evangéliomat azon órában, a' melyben föl-állott ezeken az helyeken, és prædikált, othon-is (figyelmezzetek jól reá) othon-is mondám, természetes Emberi személye szerént jelen volt, a' több Frater

terek között a' Chorusban, és maga éneklette a' Szolofmában, az Isteni szolgálásban azt a' Leczkét, mellyet a' Chorus Præfectussa rendelt nékie. Többet mondok: mikor az Attyát azzal vádolták az irigyek, hogy a' Király tárházát fel-verte, kincsét el-hordotta, el-lopta, maga nagy meszsze földön, éppen harmadik Országban lévén, meg-jelent csudálatos-képpé Lisbonában-is, és az egész Parlamentum, a' Királynak törvény-tévő Birái előtt meg-hamissítván, az Arulókat, nem csak meg-mentette szerelmes, édes tisztessen, jámborúl, ártatlanúl meg-vénhedett Szüléjét, hanem ott-is meg-mútatta, hogy az ő csudálatos, híres nagy Szentségét az Helység, az Helység semmiképpen meg nem rekeszthette.

S' mit mondanátok hozzája, ha még azt-is meg-mútathatnám, hogy nem csak ezekkel vólt illyen híres, dűcsőséges Szent ANTAL, hanem az Istennek hatalmával valamint az Isten, az Isten, a' kiról azt mondgya az Irás, hogy Scrutator est cordiū, egyedül vizsgálója, egyedül által-látója a' szívek titkainak; úgy ő-is még a' szívek titkaitis által látta, által értette. Kicsiny az Embernek a' szíve (kérlek bizodalmasson egy-egy eggyen beüeteket, a' többi között tanúllýátok-meg ezt-is, az mit mődandó vagyok, és haza vivén, ismérjétek-meg magatokat-is, kik vattok) Kicsiny mondom az Embernek a' szíve, el annyira, hogy a' mint a' jó Anatomisták tanítták, közönségesen majd nem igen nyom többet fel fontnált; de abban a' kicsiny falatni hufotskában olly mélységes őrvények, olly feneketlen gödrők, gödrők, és azokban a' feneketlen gödrőkben annyi titkok vannak el-rejtve, hogy soha se Proteus annyi külömböző, változó tündér formákat, ál-orczákat, se Creta annyi kerengős, fortélyos labyrintokat, se Egyptus annyi mesterséges, ki-fejthetelē hieroglificumokat

✠ ✠ ✠
mokat nem tudtanak, nem mondom elő-adni, vagy építeni, de csak ki-is gondolni; és ha valaki annak a' kicsiny szurdéknak minden belső részeit akarná vizsgálni, fel-nyomozni, csak úgy járna, mint Nero, a' ki midőn amaz híres Halijonai nagy Tónak fenekét akarta meg-mérettetni, Császár lévén az egész birodalomból számos fok ezer köteleket hordattatott, kötöztetett őszve de a' mint Pausanius írja lib. 2. Corintiacorum, soha a' mélységét, fenekét fel nem találhatta.

Illyen mélynek, avagy inkább illyen feneketlen gödörnek nevezem En az Embernek az ő szivét-is; mert kicsoda, avagy hól vagyon az az Elme ez Világon, a' ki ekkoráig annak az ő mesterséges, fok színben öltöztetett fogását, a' ki annak az ő nád mézben meg-főrfőztetett, meg-úsztatott, merő confreitben, czukkorban meg-hengergettetett, az az, édes, igen édes, de ravasz, csalárd, hamis praktikáit volta-képpen meg foghatta; főképpen azokat, a' mellyekkel naponként, óránként a' barátságot szokta színleni, szolgálattyát, faratságát mindenben ajánlani, az hamissát a' burk alatt igaznak, valónak tetetni, a' telhetetlenséget sürgetni, tölteni, az árultatást himezni, festeni, a' rútat, a' roszírat szépíteni: bizonynál mondom, hogy erre nem hogy az Emberi, de még az Angyali Elmék sem vóltanak, és nem-is léznek soha is elégendők.

Efféle Lator szível birtanak Ezelinusnak (nem tudom Fejedelemnek nevezem, avagy inkább kegyetlen vér-szopó Tyrannusnak? majd tovább-is emlekezet lévén felöle, ki fog tetfszeni, mellyik Titulus illik inkább a' gallérához:) illyen lator szível birtanak mondom Ezelinusnak követségben küldött, követségben bocsátott szolgálai, kik halván, és értvén, hogy nem csak Olasz országban

✠ ✠ ✠
szágban, vagy a' Spanyol birodalomban, hanem az egész Európában ki-futamadt, éppen ki-terjedett az hire Pádvai Szent ANTAL fok-fele Csuda-tételének, mit cselekettenek? Temérdek, gazdag nagy ajándékot készítvén, egy igen igen öreg ezüst, szelenczét, medenczét, vagy ibreket arannyal meg-töltvén, el-mentenek hozzája, olyan festet, himzet, csinált Titulussal, hogy audienciát szerezvén, mind Urok, s' mind magok nevekkal alázatosan köszöntsék, és az ajándékkal külső-képpen is tisztellyék, becsülyék; alattomban azért, olyan titkos végezéssel, hogy ha a' Barát az adományt, az aranyat el-veszi, ottan mindgyárt által verjék, meg-öllyék: De frustra jacitur rete ante oculos pennatorum, mind ezzel az fényessen tündöklő, ezzel a' kecsegtető, magát kellettő gazdag mesterséggel is mit nyertének? Csak ugyan szelket fogtanak, és azt-is hálóval, csak vizet merítettének a' Gyilkosok, és azt-is rostával, csak árnyékot szoritottanak, és azt-is marokkal, az az, haszontalan vólt minden dolgok, mert idején-korán által látván Szent ANTAL lator szándékjokat, nem csak meg-vetette az ajándékot, (oh melly nagy alkalmatóság adatnék Ennékem itten, ha meg-engednétek hogy egy kevesé killyeb lépvén a' Sinór mellől, bátrabban szólhatnék, és elő számlálván, orczájokra terithetném, szemekre hanyhatnám a' Világ fiainak, azokat az utálatos, otsmányságokat, a' mellyeket az adom, a' pénz, az arany.

Auri sacra fames quidnon mortalia Cogis, Pectora, az aranynak az ő szeretete cselekedteték vélek! Mert, hogy megszűzere ne mennyünk, nincseneké csak Hazánkban-is olyan példaink, hogy némelylek közzülők még a' magok Hites társokat-is az adomért másoknak engedték, és nagy botrányozással nyilván másokkal la-torkod-

torkodtattyák: nem találatnaké olyan feneketlő gödrök, a' kik, noha az jó Isten minden érdemek fölött megáldott minden jókkal, de ha lehetne, és el-adhatnák, Lelkeket-is pénzé forditanák: nemé olyak, a' kik Uroknak Fejedelmeknek adott erőf hiteket, az aranyért szemtelenül, gyalázatosan meg-szekték, meg-tagadták: nemé affélék, a' kik Atyafiak, Atyafiak, eggyek lévén azért a' kevés jóért, melly édes szüléjéről reájok maradot, egymás vérében fegyvereket-is meg förtőztették: többeket-is tudnék En efféle rythmusokat elő hozni; de békét hagyván nékiek, tudván mondom dűcsőséges Szét ANTAL a' Gyilkosok lator szándékjokat, nem csak az adományokat vetette szemek köziben, hanem meg-profétalta, nyilván meg-jövendőlte nékiek, hogy ha a' képmutatást el nem hadgyák, hogy ha sziveket nyelvekkel, szájokkal eggyütt nem jártattyák, bizonyosan örök kárhozat léfzen végső jutalmok.

Holott talám azt tudakozhatná valaki En töllem: hún vette, micsoda Academiában, kitől tanulta ezt a' titkos Tudományt, nagy Bölcseséget Szét ANTAL: Nem küldlek meszfzére benneteket, csak arra kérlek, fordítsatok egy kevesé az ő áitatos, merő tiszta, sziveket gyönyörködtető szép képire szemeteket, és mindgyárt meg-láttjátok, ki volt az ő tanító Mestere. Nem ment Athénában Plátóval, nem jártá-bé a' Nap keleti tartományokat Pitagorással, a' kik valóban sokat költötte nek, valóban sokat fáradtanak, izzattanak azért, hogy a' Bölcseséget fel-találhatták, és valamí derék hirt, nevet szerezhettenek volna önnön magoknak; azonban azért, a' mi leg-hasznosab, leg szűkségebb volt, soha arra nem akadtanak. Nem ment mondom ilyen meszfzére Szent ANTAL, hanem csak othon, csak a' Clastróban, maga kicsiny,

csiny, keskeny Czéllájában ült, és midőn nagy alázatos-fan, áhítatos-fan forgatta, figyelmetesen olvasta a' Szent Bibliát, meg-jelent azonban maga a' meg-testesült Mennyei Felség, maga a' Christus JESUS egy kised, de igen igen eleven, merő röpdeső, elméket, sziveket hódító szép Gyermekek képiben nékie, és alkalmas ideig nagy barátságosan mulatván, nyájaskodván, beszélgetvén véle; sőt a' vallán, a' nyakán csügven, fűgven, az volt Egyedül, az volt, a' ki őtet mind a' sziveknek, s' mind az Egeknek titkaira meg-tanította.

Mellyet vévén ezében dűcsőséges Szent Ferencz a' Pátriarcha, nem szenvedte, hogy ez a' fényessen égő Gyertya rekesztben, sub modio, véka alatt álljon, vagy maradgyon, hanem fel-tétette idején-korán nagy Magos helyre, a' Gyertya-tartóra: az az, meg-parancsolta nékie, hogy a' maga fok fele mentegetésének békét hadgyon, (mert azon volt minden tehetségével Szent ANTAL, hogy olly alázatos-ságban szolgálljon ez Világon az Ur Istennek hogy még csak a' Nevét se tudhassá senki-is:) meg-hatta mondom nékie, hogy fel-hágjon, fel-álljon a' Doctörök Tanító székire, és a' bölcseséggel, mellyet maga az édes JESUS ollyan hireffen, és magánosan közlöt vala véle, mind a' szent Irásnak el-rejtett, mélységes értelmű helyeit, s' mind az Egek belső Cancelláriájának titkait csak bátran fejtegetse, csak bátran magyarázza, hirdesse, tanítsa, praedikálja.

Melly dicséreteffen, minémű nagy haszonnal tanított, praedikállot legyen pediglen eggyüt-is, másut-is, erre bizonyoságul hihatnám mind az Pádvai, és Pessulanumi, s' mind az Bononiai hires, régi nagy Academiákat, sőt azokat a' Szent Doctörök-is, a' kik Pádvai Szent ANTALT követvén, és tanításokat szentséges életkel öfz-

kel őfzve kötvén, ennek a' szent Szerzetnek-is, mint magok kedves, édes nagy Annyoknak, és az egész Világon vitézkedő Keresztyén Anyaszentegyháznak-is hires, dicséretes nagy Koronákat csináltanak.

De ezer bizonyság helyet legyen elégedendő amaz nagy Emlékezetű, Hires nagy Szentségű kilenczedik Gergely Pápa, magának a' Felséges Istennek nagy Locumtenensé, Hely-tartója; a' ki halván egykor Szent ANTAL prédikállását, és nagy csudálkozással gondolkodván az ő mélységes nagy Tudományáról, s' arról-is, hogy hogy kellene az Istennek az ő hires nagy Emberét, hires nagy Prædikátorját érdeme szerént meg-dicsérni, nagyob Titulust nem tudot ki-gondolni, hanem Arcam Testamenti, Testamentum Ládájának, az az, merő Istentitkokkal meg-rakot, meg-tömöt Szekrénynek nevezte őtet.

S' méltán-is, mert valamikor fel-állot, olly hallatlan forma Elmélkedéseket támasztott az prédikálásban, és azokat-is olly buzgósággal, olly hathatós igékel adta elő, mint-ha szájaból, szeméből valami tűzes szikrákat, vagy inkább tűzes szigonyokat, láncsákat, dárdaikat hánt volna-ki; a' mellyekkel által szegezvén, sőt valamint maga édes Üdvezítőnk vagy a' Romai Pogány Vitézeket a' Getsemani kertenél, vagy Saulust Damascusnál, úgy ő is (ihon ebben-is mennyire hasonló volt ő Szent Felségéhez:) úgy ő-is mondom földhoz vervén, földhöz vervén a' gonofzságban el-merült, az Istentelenségben meg-átalkodot Halgatókat, arra birta gyakorta, hogy számos ezerenként merő hajok fel-borzadva, fel-álva, merő szívek dobogva, mellyeket verve, szemek csöpegve, csurogva, az földre le-borúlva, a' Templom pádimentomjának a' porátnyalták előtte, és nagy lelki töre.

tőredelmességgel meg-szánván, bánván gonofz életeket, nagy fen-szóval alázatosan bocsánatot kértenek vétkes Fejeknek. Ezek közzül való volt, a' kit oda fel-is említek vala, Ezelinus.

Ezelinus mondám, az a' Romai, a' Szentségnek az ő fészében született, neveltetett, de lator, hires Tyrannus, a' ki Olasz-országoknak nagyob részét hatalmasul el-foglalván, harmincz-három Elztedeig olly nagy dühöségeket cselekedet az Keresztyénségé, az mellyekhez hasonlókát még a' Pogányok könyveiben-is alig találhatunk.

Ezelinus, az a' fene Sárkány, a' ki fel-bontatta, és az mitől az Embernek nem csak belső természete, de a' füle-is irtózik, tulajdon maga szeme-láttára fel-hafogatatta még a' terhes, a' várandó Anyáknak az ő hasokat-is, és ki-vonatta méhekből, ki-vonatta belőlők az ártatlankokat: Ezelinus, az a' telhetetlen, feneketlen, ragadozó Hárpia, a' ki nem egy, avagy kettő, hanem számos, feles, hires, dicséretes, nevezetes, 800, 900, 1000. Elztendő Múltóságos nagy Uri familiákat fegyverre hányatván, kincseket, jószágokat fel-prédálván, éppen ki-gyűkereszt ez Világból.

S' halljuk mit mondot ennek a' Barát, halljuk micsoda bátor szível, micsoda bátor lélekkel, nyelvel prédikállot magánosan ennek Szent ANTAL?

Te, úgy-mond: a' ki mint valami, nem az Földnek az ő gyomrából, hanem az Pokolnak az ő fenekéről, mélységéből újonnan támadott, újonnan származott, fel-fuvalkodott Oriás, az Egek ellen-is fegyvert fogtál, és mind az Istennek, s' mind ez Világnak törvényét lábadal meg-tapodván, csak a' magad lator fejedet, csak a' magad lator agyadat követted.

Te, a' ki az Egyházi Rendeknek az ő lakó-Helyeit, a' Szerzeteseknek az ő Klastromit, az Istennek az ő Templomit nem csak fel-verted, fel-dúltad, hanem minden javokból ki-pusztítottad, ki-forgattad, fel-pörsölted, fel-égetted, füstben, hamuban bocsátottad:

Te, a' ki mint valami vér-szomjúhozó, vér-szopó fene-Tigris mind addiglan sem szűntél, miglen az özvegyeknek, árváknak, sőt az ártatlanoknak-is az ő piros, de tiszta vérekben, a' te lator fegyveredet éppen meg nem részegítetted:

Te, egy szóval, a' ki annyira mentél az te ördögi hallatlan nagy gonofságodban, hogy kevélységeddel, dőlfőiségeddel Juliánusokat, Maximinusokat, dühősségeddel, feneségeddel Maxentiúkat, Phalarisokat fel-lyúl halattad; és ha valaki csak egy jó szót gördítet-is, vetet-is elődbe, azt sem szenvethetted, nem halhattad, hanem tűzzel, vassal rajta vóltál, és minden tehetségeddel abban mesterkedtél, hogy mindgyárt fegyverre hányassad, mentől kinofab halállal meg-ölettek:

S' mi annak az oka, hogy egy szegény Frater, egy alázatos küldülő Barát előtt enyire meg felemlítettél, meg-rettentél: mit hallottál, mit láttál, hogy ekképpen el-sárgúltál: hogy színedben így el-változtál?

Bezzeg ez vólt az igaz, tőkélletes, Apostoli Prædikátor, a' ki nem kereste a' maga hasznát, nem féltette a' maga konczát, hané a' Fejedelmeknek, az Hatalmassoknak-is meg-merte fogán kívül mondani az igazat. Adná a' Szét Isten, bár most-is fokban találkoznának effélék közöttünk, mert bizony vólna igen nagy szükségünk rájuk.

S' halljuk azt-is, mit felel a' meg-aláztatott Ezelinus a' prækikációra? Hogy nem kellett, úgy-mond, én-nékem meg-felemlenem, meg-rettennem, holot az ő szavai

szavai beszédi, mint valami menydörgések, Egi csattogások; az ő szemei, tekinteti, mint valami villámlások olyanok vóltanak én előtttem, az mellyek annyira általtarták, hatották szívemet, lelkemet, mint ha ugyan, mint ha ugyan valami sebes, sulyos Meny-kővel ütöt vólna agyon Engemet. Dicsekedgyenek tehát ámbár immár a' Nap-keleti Császárok azzal, hogy ők valaha még a' Tigriseket, a' Sárkányokat-is meg-tudták hódítani, mint Anastasius; az Romai Monárkák azzal, hogy ők-is annyira meg-szelidítették még az Orofzlányokat-is, hogy nem csak a' Palotákban, az asztalok körül, hanem még az ágyokban, a' nyoszolzáokban-is kedvesen mulattatták magokat vélek, mint Caracalla az Antonius: De mind nagyob, mind híressébb, csudálatosabb az, a' mit cselekedet Szent ANTAL, a' ki az Orofzlányoknál, a' Tigriseknél, Sárkányoknál kegyetlenyeb, fenébb, dühösebb Bestiát-is, Ezelinust is sedora tutta huzni, Ezelinust-is meg-tutta hódítani, meg-tutta alázní.

De nem csak nyelvél, tanításával, bölcsességével vólt ilyen hathatós, ilyen híres, Csudálatos Szent ANTAL, hanem cselekedetivel-is.

Annyit közlöt vala velle, annyit adot vala nékie a' Felséges Ur Isten az ő véghetetlen nagy Hatalmában, mint ha ugyan Társul akarta vólna venni az ő mindéható Erejében-is. Engednek, a' mint tudgyátok, minden teremtet állatok a' Felséges Istennek, el-annyira, hogy ha parancsolja a' Napnak, meg-áll dél-középben; sőt ha kívánja, visszavár tér fok grádicsokkal az ő úttýából-is: ha ennek az ingó, levegő, folyó, és mozgó Egnek; őszve áll, meg-vastagodik, meg-keményedik, és mannáva változik az-is: ha az haragos Elementumnak, a' sűtő, hevítő Tűznek; mint ha minden erejét el-felejténé,

még a' maga kebelében-is híves szellőt tud támasztani az-is: ha az Földnek; meg-rendül, fundamentomából ki-mozdúl, ki-megyen az-is: ha az fel-dagadot, fel duzzadot, fel-háborodot Tenger habjainak; meg-csendesednek azok-is. Láffuk Szent ANTAL cselekedet-it-is:

Bé-fogták vala egykor, mikor Szent ANTAL harmincz-két ezer Embernek, nem Templomban, mert oda nem ferhettek, hanem a' fik Mezőben praedikállot, bé-borították vala mondom az egész Eget a' sűrű, temérdek, fekete zúrzavaros, záporos, kőves Felyhők, és hallatlá, szokatlan méydörgésekkel, csattogásokkal vilámlásokkal annyira el-rémitették vala az egész Népet, hogy búcsú vétlen minnyájan éppen csak szaladóra vették a' dolgot: De meg-tartóztatta őket Szent ANTAL, és fogadást tévén nékiek, hogy az Egi-háborútól bántások nem lészén, a' praedikállás közben-is annyira megzabolázta, a' praedikállás közben-is olly mesterségeslén, rendeslén, módoslén el-intézte, meg-kötötte a' Felhőket, hogy noha kőrőskörnyúl ugyan záporoslén, sőt merő özönösflén szakadtanak, omlottanak-le mind a' vizek, s' mind a' kővek; de az Halgatóknak csak egy darabbal, csak egy csöppel sem ártathattanak. Meñyünk tovább: szól az Isten, és nincs az Egh alatt olly ostoba, olly bárdolatlan Nemzetség, a' ki az ő Szent akarattyát ne ércse: szóllot Sz. ANTAL is gyakorta, és úgy szóllot, hogy minden Nemzetek, valakik jelen vóltanak, mint ha mindenikének az önnön maga tulajdó nyelvén szóllot|vólna, meg-értették az ő beszédét. Nyelvet adott ő Szent Felsege a' goromba állatnak a' számárnak, és olly nyelvet, a' mellyel Emberi módon meg-szóllalván, még a' szófogadatlan Profétát-is meg-tutta fenyíteni: olly Ertelmet adott Szent ANTAL is azon Baromnak azon Szamár-

Szamárnak, hogy noha három egész napig, és három éjelig valóban koplalt, valóban éhezett; de látván Szent ANTAL kezében a' Szentséges Sacramentumot, a' maga orra, maga szája előtt való abrakot-is, eledelt-is el-hatta, és térdre esvén, fejét nagy mélyen le-eresztvén, le-függesztvén, az Eretnekek gyalázattyára, valamедdig láthatta, mind addig alázatoslén imádkozta azon Oltári Szentséget. Dicsekedik az Isten azzal, hogy a' több szárnyas állatok között olly tulajdonsággal látogatta magánoslén a' Kakast, a' mellyel ének evadán-is meg-tudgya jelenteni az údónek változását: dicsekedhetnék bizony Szent ANTAL is azzal, ha az alázatoság engedné; de az kötve tartya, hogy ő-is elő tutta szóllítani még a' Tenger fenekéről-is az Halakat, a' kik a' vízből fejek magoslén kidugva; fejek mozgatva, ingatva, nagy csudálkozással halgatták tőlle az Istennek az ő igéjét. Meg-gyógyította valaha édes Údvözítőnk Malchusnak a' fülét, mellyet Szent Péter egy csapással el-vágot vala: meg-gyógyította, és mind a' két lábát helyére tőtte Szent ANTAL-is annak a' szerencsétlen Iffiúnak, a' ki hertelenségében édes Annyát lábaival meg-rugdosván, bújában mind a' kettőt el-vágta vala. Meg-enyhitette ő Szent Felsege mérgeket azoknak a' fene-vadaknak, kiknek torokká vetették vala Danielt az Iffiat: nem egyfzer, egy-néhányszor nyilván tudva magához vette, meg-ötötte Szent ANTAL-is azokat az étkeket, a' mellyeket méreggel kevertének vala az Irigyek öszve nékie. Szárnyokon hordozták régenten, és most-is úgy hordozzák az Egek Palatinusi, a' Szent Angyalok az Istennek az ő követtségét: Szárnyokon vitték Szent ANTAL levelét-is azon Angyalok nagy mezsze földre az ő Előtte-járó nagy Gondviselőjének, és viszontak szárnyokon hozták-meg

ták-meg a' választ-is nékie. Továb: ha az Isten, a' ki mindeneknek örökös, szabados Ura, amaz mondása szerént: *o mors ero mors tua*; meg-tudta őlni még az Halált is: bizony Szent ANTAL-is fel-tudta támasztani Lífbonában még az halottat-is. S' nem járté tehát közel, a' mint jelentém az ő SzentUra Istene kegyelméből, nemé színtén a' nyomában a' farkában ő Szent Felségének?

De ha az Isten külömb külömb fele méltóságos, híres Prærogatívái között még-is mind Tekéntetesebb azzal, hogy Sanctus, Szent, mert hiszem az Angyalok-is nem tudnak az Egekben-is nagyob Titulust adni nékie, hanem teremptéstől fogva őt szüntelē csak azt kiáltják: Sanctus, Sanctus, Sanctus: melyre nézve azt mondgya nekünk-is Szent Ambrus, hogy: *nos nihil pretiosius invenimus, quo DEUM prædicare possimus, nisi ut Sanctum illum appellemus*; mi semmit kedvessebbet, semmit Isten előtt kellemetesebbet nem találhatunk, nem gondolhatunk, a' mivel ő Szent Felségét dicsérjük, hanem azt, hogy mi-is szüntelenül Szentnek nevezzük őtet: úgy látom En, hogy valamit itt eddig elő számláltuk, mind azok fölöt-is Tekéntetesebb, hiresebb volt Szent ANTAL-is azzal, hogy őtet-is mind Lusitania, Frácia, sőt Olasz, és Spanyol Országok, Magános, Méltóságos nevezettel tisztelik, és mint ha minden egyéb Prærogatívát őszve fűznék, egy csomóban kötnek, valami Synopsisban, Compendiumban summában vennék, valamint az Angyalok az Istent, úgy az elő számlált Országok-is kivált-képpen való Híres, Dicséretes nagy Titulussal Sanctusnak, Szentnek nevezik őtet.

Hogy hogy jútót, micsoda grádicsokon ment legyen pediglen erre a' Tekéntetes nagy állapotra, Híres, hallatlan, merő Felséges nagy Szentségre, hogy azt se felejcsük,

felejcsük, hanem inkább az ő Példájából minnyájan tanuljunk, elő hozom két három szóval, és mindgyárt el-bocsátlak benneteket.

Eggyik Grádicsa a' nagy Alázatoság vőlt. Szent Agoston az alázatos Emberről: *quanto humilior, tanto capacior, tanto plenior*; mentül, úgy-mond mélyebben meg-alázza, mentül inkább mindenekből ki fejt, ki-űressiti magát az Ember, annyival alkalmatosbá teszi szívét, Lelkét az Egek ajándékira. Szent Agoston ellen a' Világi Bölcssek, a' Philosophusok azt tanítták, hogy *ex nihilo nihil fit*, a' semmiből semmit sem teremphetni, semmit sem építhetni. Példákkal-is tárogatták tanításokat; mert ha Apellesnek külömb külömb-fele festékje, ha Phidiásnak igaz elégendő finum márván kőve, ha Vitruviusnak téglája, mesze nem lészen, sürgetheted ugyan őket mint afféle híres Embereket mindeniket az ő mesterségében, de semmit sem satúlhat sz belőlők. Másképpen vagyon az Istennel a' dolog, a' ki olly Csudálatos, olly Bölcs Mester, hogy a' mint Szent Pál írja ad Rom. 4. *vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt*: azokat hja, azokat szöllittya elő, honnét? a' semmiből, a' semmiből, a' mellyek nincsenek, színtén úgy, mint a' mellyek vannak. Tudta ezt igen jól Szent ANTAL, s' azért azt cselekedte, minden tehetségével azon fáradozott, hogy noha teli, tömve vőlt az Egek fok-fele talentumival, de valamint Isten előtt, Isten előtt, úgy ez Világ előtt-is éppen semminek álitsa, semminek tarcsa magát; sőt abban mesterkedet, hogy még a' Nevét se tudhassa fenki-is. Meg-is történt az Jamboron, a' mit magának kívánt; mert mikor a' szent Szerzetnek Generális Congregációja, Gyülekezete tartatott, és el-őztötták az egész Tartományokra a' Tiszteket: az az, Provinciáli-

vinciálifokat, Definitorokat, Visitátorokat, Lectorokat, és egyéb derék Gondviselőket rendeltének; ő reája mint a' Földnek valami haszontalan, el-vetet terhére csak a' szemeket sem fordították, hanem tisztelnékül maradván a' Csudálatos nagy Szentségű Ember, midőn osztatán el-oszlottanak a' Páterek; egyik merő szánakodó, könyörülő-keppen fogta a' Karját, és el-vívén magával, hogy a' szent Alamisnát a' Szerzetben heában ne egye, ne vesztegessé, az Konyhára vetette, a' Laicus Fraterok szolgálattára deputálta: holott, naponként, óránként a' Conventet sóprógetván, tisztogatván, a' Konyhára fát, vizet hárán, vállán hordogatván, mindennap kétszer tüzet készitvén, tüzet rakván, fazakakat, talakat mosogatván, az utálatos rút bűdös moslékot maga ki-hordván, abban gyönyörködött, abban helyhezette szíve, Lelke örömet, vigaságát, hogy azokkal az apró, alacson, alá-való szolgálatokkal hasonlónvá tehette magát ahhoz a' Felséges Istenhez, a' ki mi érettünk itt ez Világon: factus est opprobrium hominum & abjectio plebis, merő gazzáva, merő sópredékjévé tőtte vala magát az Embereknek.

Második Gráditsa a' telhetetlén nagy Szenvedés volt. Kérdést támaszt Salviánvs a' Szentekről, és azt tudakozza: mi annak az oka, hogy a' Szentek, azok, a' kik éjjel nappal azon szorgalmatoskodnak, hogy az Istennek kedvét találják, közönségeffé majd inkább mind áléta, fonnyattak, haloványok, vajuttak, erőtlének? s' azt feleli maga: quia si fortes essent, Sancti vix esse possent; mert, úgy-mond, ha kényyekre, kedvekre élnének, ha velősfek, erősfek volnának, Szentekké alig lehetnének. Ezt is előtte viselte Szent ANTAL, s' azért semmiben sem kedvezet a' maga Testének, hanem a' fene-vadának barlangjában, lakó-helyében, az hideg, sötét, magos kősziklának

lának odvában, lyukában vette magát Æmiliában, és levónván naponként az hátáról a' Csuhat, a' sörtés, szorgubát, mint-ha ugyan ő lőtt volna ez Világ Bűnői között leg-gonoszszab, leg-Istentelennyeb, az éles, hegyes, vas sarkantyús korbátsal mind addiglan verte, taglotta, miglen fel-nem szaggatta, éppé fel nem szántotta az ő ártatlan szűz Testét, és valameddiglen meg nem festette az egész Barlangnak az ő oldalát, és ugyan tóval nem állot alatta az ő tiszta szent Vére: ott-is a' Barlangbā csak azon törődven, búsulván, hogy a' Mátyromságnak, melyet számos Esztendőok alatt sűrű, sebes fok fohászkodásokkal, köny-hullatásokkal, óhajtot, kereset, szorgalmazot, a' Pogányok között kívánt pálmáját, koronáját el nem nyerhette, el nem vehette.

Harmadik és felső Gráditsa a' buzgó szeretet volt. Aquinási Szent Tamás a' szeretetről: operatur Magna, & reputat Parva, opusculo cap. 61. tulajdona, úgy-mond a' Szeretetről, hogy Nagy dolgokat cselekszik, de azokat ő csak Kicsinyeknek állítja. Ha a' nyavalyám engedné, bizony nem egy, vagy kettő, három, négy órát-is tudnék En még tölteni azoknak az Hires, Csudálatos Nagy dolgoknak elő-számlálásában, a' melyeket Szent ANTAL cselekedet; de azokat ő mintha nem is az ővéi lőttenek volna, ily feledékenységből vette, tartotta, hogy csak nem-is, gondolkodot felőlők: hané az Istent, az Istent bezzeg oly tökéletesen, oly buzgóságosan, áthatatosan; sőt szüntelenül, tagíthatatlanul szerette, hogy attól őtet semmi el nem szakaszthatta; ha Misét mondott, ha prädikállot, ha az Emberek között szűkségekben beszélgetni kellett, egy-szóval, valahová fordult, valahol járt, költ, mint a' tűz, a' tűz az Ætna hegyében, ugyan lobogot az Isteni szeretet az ő szívében, és mint

ha ugyā valami ajtót, avagy lyukat, valami ablakot, avagy kaput kereset volna a' maga mellyén, gyakorta a' szívére törtte a' két kezét, a' szívet tapogatta, hogy azt a' bődög tüzet, a' mellyel belől éget, mindenekre ki-önthette, mindenekkel közölhette volna, mellyet valakik láttanak benne, bizonyossān azt mondhatták felőlle:

Vidimus Undantem ruptis fornacibus Aetnā.

S' azonban látván a' Szenteknek nagy Szentye, maga-is a' Felséges Ur Isten, hogy Szent ANTAL mindenűt az nyomában, farkában vagy on, nem tűrhette, hanem mint kedves választot nagy Baráttját, életének leg jobb idejében, harmincz-hat Esztendő korában, ki-kivánta ez Világból, magához vette. Pádában Olasz-országban műlván ki ez Világból, azon órában, szem-pillantásban meg-indúltanak az harmadik Országban Lisbonában, maga hazájában is az egész Tornokokban minden emberi munka, erő, segítség-nélkül az Harangok, és hallatlan zengésekkel, nagy bögefésekkel bé-töltvén az egész Vároft, midőn a' Nép a' Csudára fel-támadot volna, a' kisdédek, az ártatlan gyermekek is, a' kik soha se nem látták, se nem ismérték Szēt ANTALT, a' Szent Lélek Istennek belső izgatásából meg-fzöllaltanak, és útczákon, piacza-kon teli torokkal azt kiáltották, hogy a' nagy Szent holt meg, a' nagy Szent múlt ki e' Világból.

Oh dűcsőféges nagy Szent! s' mit mondgyak En immár többet te felőlled, az holott magok az Harangok, magok a' kisdédek, az ártatlanok, maga a' Szent Lélek Ur Isten holtod után is ekképpé dicsirtet, és dicsér Tégedet: hanem hogy a' te Lábaid alatt fejemet, szívémet, Lelkemet, alázatosān meg-hajtván, mind a' magam, s' mind az én kedves Halgatóim képiben még egy alázatos, de bizodalmas, bizodalmas szót tegyek Te hozzád:

Oh nagy

Oh nagy Csudákkal tündöklő dűcsőféges Szent ANTAL, el-vetted immár e' te fáratságidnak kívánt jútalmát, koronáját, és nem a' keskeny szomorú Cellában, a' Klastromban, nem a' földes, szőr-sákban, Czondorábā, nem a' csomós, gombos temérdek kötélbē, ístrángban, nem az hegyes, púpos, csúcsos, tornyos, táritoppos Sűvegben, csuklyában, nem a' fák ágain, tetein, a' levegő Egnek az ő álhatatlanságában, hanem az örök Böldogságnak belső Sanctuariumjában, az Angyalok társaságában, a' Mennyei dűcsőfégsnek fenyves Palástyában áldod, dicséred, magasztalod a' Felséges Ur Istent; de ha még, ha még meg nem alut a' te Lelkedben, az az Böldög Tűz, a' mellyel itt ez földön szomjúhoztad a' bűnösöknek meg-téréseket, alázatosān kérünk, és könyörgünk, méltóztassál az Egekben is érettünk efedezni, méltóztassál olly segedelmet, malasztot nyerni, a' melly által életűnket meg-jobbitván, és a' te szent Példádat követvén, mi-is, itt a' mig élűnk, de holtunk után is veled egyetemben áldhassuk, dicsérhessük, magasztalhassuk azon Felséges Szent Istent; melyre segítsen mindnyájunkat dűcsőféges Szent ANTAL érdemi által is az Atya, Fiú, Szent Lélek. Amen.

